

ANKARA TAVŞANI YETİŞTİRİCİLİĞİ

Anavatanı Ankara yöresi olduğu için bu ad verilmiştir. Hassas hayvanlardır. Yetiştiriciliği ihtimam ister. Yün hayvanı olup etlerinden de yararlanılır. Yünün kalitesi, beslenme ve iklime göre değişir. Canlı ağırlık 3.5 kg civarındadır.

Tavşanlar hızlı üreyen ve bir doğumda birden fazla yavru yapan hayvanlardır. Gebelik süreleri 28-31 gündür. Dişilerin ve erkeklerin ilk damızlıkta kullanılma çağı ırka ve hayvanların gelişme durumuna bağlı olarak değişir. Cinsel olgunluğa erişimi ırklara göre 4-10 ay arasında farklılık gösterir. Dişilerin ilk aşımında kullanılması için ergin canlı ağırlığının %75'ni kazanması lazımdır. Ortalama damızlıkta kullanılma süreleri 2 yıldır. Sürüde 8-10 dişi için bir erkek bulundurulur. Gebeliği önleyen etmenler yalancı gebelik, mevsim, yaş, zayıf kondisyon ve hastalıktır. Dişi kızgınlık gösterdiğinde huysuzluk, iştah azalması, yuva hazırlaması, suluklara çenesini sürtme gibi belirtiler gösterir. Aşım erkeğin kafesinde yaptırılır. Dişi kafesinde başka tavşan istemez. Aşımın olduğu, erkeğin yana devrilmesinden anlaşılır. Gebelik gerçekleşince gebe hayvanlar sakinleşir, doğumdan 2-3 gün önce göğüs ve karın

tüylerini yolarak yuva hazırlamaya başlar. Doğum genellikle gece olur. Doğan yavru sayısı 1-18 arasında değişmekle beraber ortalama 8-10 arasındadır. Yavrular gözleri kapalı ve tüysüz doğar, birkaç gün içinde tüylenme başlar, 10. günde gözleri açılır. Tavşanlar genelde yavrularını günde bir iki kez çoğunlukla sabah emzirirler. Süt verme süresi genelde 6 haftadır. 6 hafta sonra yavrular süttten kesilir. Yıllık yavrulama sayısını arttırmak için 4 haftadan sonra süttten kesim yapılabilir. Süttten kesimden sonra 6-8 adedi bir arada yavru büyütme kafeslerine konur.

TAVŞANLARDA BESLEME

Yeni doğmuş tavşanın beslenmesi tamamen anası tarafından sağlanır. Ananın yavrularına ilk 24 saat zarfında verdiği süt özel olup, koruyucu etkilidir. 3 haftalık genç tavşanlarda sıvı alma yavaşlar, 2-3 gün sonrada katı gıda ile beslenebilirler. Tavşanların gece yem tüketim alışkanlıkları olduğu için önlerinde sürekli yem ve su bulundurulmalıdır. Ergin tavşan günde 100-140 gr kesif yem tüketir. 4 haftalık tavşan ergin tavşanın tükettiğinin 1/3 (üçte birini)'nü tüketir. Çevre sıcaklığı arttıkça yem tüketimi azalır, su tüketimi artar. Tavşanların beslenmeleri, dişi veya erkek oluşu, gebe olması, emzirme dönemi, kuruda olması ve besiyeye alınmasına göre değişir. Tavşanların beslenmesinde değişik besin maddeleri kullanılabilir. Örnek olarak yonca + dane mısır verilecek ise % 65 yonca, % 35 mısır uygulanır. Mısır yaş ise oran % 45'lere çıkarılır. Yulaf+yonca ise yüzde 60 yonca, % 40 yulaf kullanılır. Karbonhidratlı yemler yulaf, mısır, buğday, arpa ve değirmen artıklarıdır. Proteinli yemler soya, yer fıstığı, keten, susam, pamuk tohumu küspesidir. Kuru ot olarak yonca, fiğ, burçak, soya fasulyesi, yer fıstığı kullanılır. Kuru otlar hem kilo aldırır hem

de yem tüketimini azaltır. Yeşil yemler ve kökler, havuç, patates, şalgam, hayvan pancarı, şeker pancarı gibi yemlerdir.

ÇEVRE FAKTÖRLERİ

Diğer evcil hayvanlarda olduğu gibi tavşan yetiştiriciliğinde de 4 önemli çevre faktörü vardır:

Sıcaklık: Tavşanlar sabit sıcaklığa sahip (sıcak kanlı) hayvanlardır. Tavşanlar bu dengeyi sağlayabilmek için yem tüketimini arttırırlar veya azaltırlar. Çevre sıcaklığının genelde 14-18 °C civarında olması tavsiye edilir.

Nem: Tavşanlar % 55'den daha düşük ortam nemine karşı duyarlıdırlar. Sıcaklığın yüksek olduğu devrelerde nemde yüksek olursa hayvanlarda halsizliğe varan rahatsızlıklar görülür. Bunun aksine nem çok az olup hava kuru ise deri ve kürkün matlaşması ve solunum yolları hastalıklarının ortaya çıkmasına neden olur.

Havalandırma: Tavşancılıkta havalandırma yapılması; tavşanlar tarafından çıkarılan gazların (CO₂), altlık ve gübre ile oluşan gazların (NH₃, H₂S, CH₄ vd.) atılması, oksijen sağlanması, fazla nemin azaltılması ve hayvanların çıkardığı fazla ısının atılması içindir.

Aydınlatma: Gelişmekte olan tavşanlar ve dişi tavşanlar için önemlidir. Aydınlatma dişi damızlıklarda sinir sistemini ve dolaylı olarak hormonal faaliyeti etkilemektedir. Dişilerin 16 saatlik, erkeklerin 8 saatlik aydınlatma istekleri vardır. Aynı ortamda olan bu tavşanlara 12 saatlik aydınlatma optimum üretimi sağlamaktadır.

TAVŞAN BARINAKLARI VE EKİPMANLARI

Barınaklarda gerçekleştirilmesi gereken esaslar, tavşanlar için en uygun şartları sağlaması ve günlük işlerin kolayca yapılmasına elverişli olması gerekir. Tavşan barınakları genelde eğimli arazilerin güney ve güneydoğu tarafı yamaçlarına kurulur. Tavşan barınakları taş, tuğla ve betondan yapılırsa sağlam, temiz ve kuru olur. Tavşan başına 0.8-1 metrekare taban alanı düşünülür. Pencereler taban alanının yüzde 5' i kadar olmalıdır. Barınaklarda sıcaklık 10 derecenin altına 25 derecenin üstüne çıkmamalıdır. Temiz havanın yeterli miktarda ve hızda barınağa girmesi sağlanmalıdır. Tavşan yetiştiriciliğinde kullanılan önemli ekipmanlar, kafes, suluk, yemlik , otluk ve doğum kutusudur.

Kafes: Tavşanların barındırıldıkları kafesler bir, iki ve üç katlı olurlar. Anaç tavşanlar kafeslerde ayrı ayrı barındırılırlar. Kafesler metal ve ahşap olabilir. Bir kafes 80 cm uzunluğunda 60 cm eninde, 35-50 cm yüksekliğinde olur. Tabanı tel örgü veya ızgara olmalıdır.

Suluk: Tavşanlar yeşil yem yanında kuru yemde tükettikleri için su tüketmek zorundadırlar. Suluklar genelde şişeli ve otomatik şekildedir. Küçük işletmelerde şişeli suluklar kullanılır. Büyük işletmelerde otomatik suluk gereklidir. Verilen su temiz ve taze olmalı , çok sıcak veya soğuk olmamalıdır.

Yemlik ve otluk: Yemlik ve otluklar kolay temizlenebilen ve dezenfekte edilebilen, kafesten kolayca sökülüp takılabilen tipte olmalıdır. Yemlikler kafes dışına, otluklar kafes içine yerleştirilir. Yemlik ve otluklar kafes dışında doldurulabilmelidir.

Doğum kutusu: Tavşan yetiştiriciliğinde en önemli ekipmanlardan birisidir. Tahta, sunta ve plastikten yapılır. Uzunluğu 40-45 cm, derinliği ve yüksekliği 30 cm' dir. Tahta ve sunta tavşan kemirmesin diye içi madeni bir levha ile kaplanır.

KESİM VE YÜZME İŞLEMİ

Kasaplık tavşanlar 2,5-3 kilo olunca kesilirler Tavşan baş aşağı iken kesilir. Kesimden 15 dakika sonra yüzmeye geçilmelidir. Önce bacak derisi diz altından kuyruğa kadar yüzülür, sonra post aşağı doğru el ile sıyrılarak tulum çıkarılır. Yüzmede mümkün olduğu kadar bıçak kullanılmaya çalışılmaz. Kesikler derinin değerini düşürür. Postta et ve yağ parçası kalmamalıdır. Tavşan yüzüldükten sonra iç organları temizlenir. Karaciğer yürek ve böbreği tekrar gövde içine bırakılır. Tüm gövde soğuk su ile yıkanır, sonra 2-4 derecedeki soğutucuya konarak saklanır. Bütün veya parça olarak pazara sevk edilir.

TAVŞAN POSTLARI

Yüzülen post hemen boyun kısmı yukarı gelecek şekilde kurutma kalıplarına geçirilmelidir. Üzerinde et, yağ varsa kazınmalıdır. Kurutma yeri 18-22 derece sıcaklığında, kuru ve havadar olmalıdır. Böylece 15 gün içinde postlar kurur. Kuruyan post kalıptan çıkarılır, kürklü tarafı güve ve böceklerle karşı ilaçlanır.

Adres	: Samsun Tarım İl Müdürlüğü 55060 Samsun
Santral	: 0 362 231 37 00
Fax	: 0 362 233 21 63
e-mail	: cey@samsuntarim.gov.tr
web	: www.samsuntarim.gov.tr

T.C. SAMSUN VALİLİĞİ İl Tarım Müdürlüğü

Ankara Tavşanı Yetiştiriciliği

Perihan AKYÜZ
Ev Ekonomisi Teknisyeni

No: H/19

2006